

ODRŽAN 11. VIA VITA – KONGRES CESTOVNOG I ŽELJEZNIČKOG SEKTORA

Zelena i digitalna tranzicija u prometu: željeznica kao apsolutni prioritet

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Ovogodišnji kongres Hrvatskog društva za ceste i željeznice – Via Vita održan je pod geslom “Što nas čeka u budućnosti?” od 10. do 12. studenoga 2024. u Rovinju.

Ovogodišnji kongres Via Vita održan je od 10. do 12. studenoga 2024. u hotelu Lone u Rovinju pod nazivom “Što nas čeka u budućnosti?” i koncipiran je kao platforma za dijalog svih relevantnih dionika o aktualnome stanju i razvitku strategije sektora koji bitno utječe na gospodarski rast. Organizator skupa, kao i prethodnih godina, stavio je težište na čvršće povezivanje struke s razvitkom prometne politike u Republici Hrvatskoj te na povezivanje s dobrom praksom i primjerima projekata drugih zemalja. Hrvatsko društvo za ceste i željeznice – Via Vita redovitom organizacijom kongresa više desetljeća okuplja stručnjake i zainteresiranu javnost na raspravama, okruglim stolovima i predavanjima na teme vezane uz cestovni i željeznički promet. U sklopu ovogodišnjeg, jedanaestog kongresa cestovnog i željezničkog prometa Via Vita raspravljalo se, među ostalim, o operativnim programima i planovima, zelenoj tranziciji u cestovnome sektoru, uvođenju novog sustava naplate cestarine, općim tehničkim uvjetima za radove na cestama, modernizaciji željeznič-

ke infrastrukture u segmentu digitalne transformacije ERTMS-om (*European Rail Traffic Management System*) te o dodatnim mjerama povećanja razine sigurnosti prometa na željezničko-cestovnim prijelazima.

Radni dio skupa pozdravnim govorom otvorio je Oleg Butković, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar mora, prometa i infrastrukture. Tom prigodom istaknuo je kako kongres, koji se uvijek održava krajem godine, služi kao svojevrsni rezime svega onoga što je učinjeno tijekom godine te kao prilika za predstavljanje planova. Osvrnuvši se na tekuću godinu, ministar Butković je kao najvažniji događaj u strateškome smislu istaknuo izmjenu TEN-T uredbe kojom je Hrvatska pozicionirana na dodatna dva europska prometna koridora, što donosi nove mogućnosti ulaganja u prometnu infrastrukturu. Također se osvrnuo na veće projekte koji su završeni tijekom 2024. poput izgradnje druge cijevi tunela Učka i nastavka gradnje Istarskog ipsilona prema Matuljima te puštanja u promet posljednje dionice autoceste do

Siska sa spojem na državnu cestu D36, a dodao je i kako se gradi posljednjih pet kilometara koridora V.c do granice s Mađarskom te da su u postupku natječaja preostale dionice na Jadransko-jonskome koridoru. Dodao je i kako će za dvije godine Hrvatska na svojih 1400 kilometara autocesta imati nov sustav naplate cestarine jer je 2024. potpisan i ugovor o izvođenju tog projekta.

U kontekstu svega onoga što očekuje prometni resor u budućnosti, a što je postavljeno i kao tema ovogodišnjega kongresa, Butković se osvrnuo na važnu temu koja obuhvaća proces kojim se prometni sustav nastoji provesti kroz zelenu i digitalnu tranziciju, s težištem na ulaganjima u okolišno najprihvatljiviji vid prijevoza, a to je željeznica, koja danas, u kontekstu ulaganja, zauzima apsolutni prioritet.

Ministar Butković izjavio je kako će iduće desetljeće biti obilježeno znatnim ulaganjima u željeznički sustav, uključujući modernizaciju infrastrukture i nabavu novih vlakova, pri čemu se planira investirati više od šest milijardi eura. Kao potvrdu tog smjera naveo je promjene koje su već vidljive u željezničkome sektoru. Istaknuo je važnost kvalitetnih vlakova za javni prijevoz te da je trenutačno u prometu 61 novi vlak, a do kraja 2025. njihov će broj porasti na 70, uključujući prve ba-

Oleg Butković, ministar mora, prometa i infrastrukture

Detalj konferencije

terijske vlakove financirane iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti. Ministar je podsjetio i na to da je Ministarstvo do sada osiguralo sredstva za nabavu 412 autobusa u 10 hrvatskih gradova te najavio daljnje poticaje za kupnju više od 200 autobusa na alternativni pogon kao dio mjera za unapređenje javnog prijevoza. Napomenuo je kako su razvoj novih tehnologija, digitalizacija i zelene inicijative ključni za jačanje konkurentnosti gospodarstva te da predstavljaju važnu priliku za budući napredak. Istaknuo je važnost usmjerenja prema tim ciljevima kako bi prometni sektor bio spreman odgovoriti na izazove budućnosti.

Uz ministra Butkovića pozdravni govor održao je Ivan Kršić, potpredsjednik Hrvatskog društva za ceste i željeznice – Via Vita te predsjednik Uprave HŽ Infrastrukture. Kršić je istaknuo da se u idućih deset godina planira uložiti gotovo šest milijardi eura u obnovu i modernizaciju željezničke infrastrukture, čime će se modernizirati oko tisuću kilometara pruga. Istaknuo je kako je riječ o najvećem investicijskom ciklusu u povijesti hrvatske željeznice te dodao da je HŽ Infrastruktura najveći korisnik sredstava iz fondova Europske unije u prometnom sektoru u Hrvatskoj.

U sklopu kongresa održani su paneli i izlaganja koja su otvorila rasprave o važnim temama poput operativnih planova, zelene tranzicije i uvođenja naprednih tehnologija u prometni sektor.

U uvodnom panelu "Operativni programi i planovi" sudjelovali su vodeći predstavnici prometnog resora, uključujući državnog tajnika Žarka Tušeka, Ivana Kršića, predsjednika Uprave HŽ Infrastrukture, Borisa Huzjana, predsjednika Uprave Hrvatskih autocesta, te druge stručnjake iz cestovnog sektora. Kroz konstruktivni dijalog predstavljeni su aktualni projekti i planovi, s težištem na izazovima u realizaciji projekata cestovnog i željezničkog prometa. Zaključeno je kako su ključni međuresorna suradnja i ulaganje u moderne tehnologije kako bi se ubrzala realizacija ključnih prometnih projekata.

Na kongresu istaknut je izazov zelene tranzicije, o čemu su govorili Damir Šošarić, ravnatelj Uprave za EU fondove i strateško planiranje pri Ministarstvu

Na kongresu je istaknut izazov zelene tranzicije

mora, prometa i infrastrukture, i Lothar Zeller, član JASPERS-ova tima zajedničke pomoći za potporu projektima u europskim regijama. Fokus izlaganja bio je na smanjenju emisija stakleničkih plinova, razvoju infrastrukture za električna vozila te primjeni održivih materijala u izgradnji i održavanju cesta. Prezentirani su konkretni koraci potrebni za ubrzanje takve tranzicije, uključujući financijske poticaje i primjenu inovativnih tehnologija.

Antonija Zorić i Damjan Spoja iz ATD Solucije d.o.o. predstavili su zakonodavne promjene vezane uz izvještavanje o održivosti, koje će od 2024. biti obvezne za određene tvrtke. Nove mjere usklađene s EU-ovim direktivama ističu transparentnost u poslovanju, posebno u kontekstu klimatskih rizika i etičkog poslovanja. Ujedno su predstavljeni Europski standardi za izvještavanje o održivosti (ESRS), koji će znatno utjecati na poslovne prakse.

Predstavljen je novi sustav elektroničke naplate cestarine

Hrvoje Dorčić iz Hrvatskih autocesta predstavio je nov sustav elektroničke naplate cestarine (MLFF), koji će omogućiti slo-

bodan protok vozila kroz više voznih trakova bez fizičkih naplatnih kućica. Marko Kukić iz HŽ Infrastrukture govorio je o digitalnoj transformaciji željeznica uvođenjem sustava ERTMS, dok su stručnjaci iz Hrvatskih cesta predstavili projekt "Dannubridge Connect", fokusiran na prekograničnu suradnju i inovativne metode pregleda infrastrukture.

Jedan od ključnih zaključaka kongresa bila je potreba za dodatnim mjerama sigurnosti na željezničko-cestovnim prijelazima. Slaviša Babić iz Hrvatskih cesta istaknuo je kako nesavjesno ponašanje vozača i pješaka i dalje predstavlja velik rizik, unatoč napretku u tehnologijama osiguranja prijelaza. Istaknuo je važnost obrazovnih kampanja i ulaganja u sigurnosnu infrastrukturu.

Sudionici skupa pozvali su na koordinirano djelovanje svih dionika, od javnih institucija do privatnih partnera, kako bi se iskoristili dostupni resursi i tehnologije za unapređenje prometne mreže. Organizatori su najavili i sljedeći kongres, dvanaesti Via Vita, na kojemu će fokus biti na multimodalnim prometnim sustavima i novim modelima financiranja projekata, koji će se održati krajem 2025.

Izvor:

www.hdc-via-vita.hrm <https://mmpi.gov.hr/>
<https://www.hzinfra.hr/>

Fotografije:

HŽ Infrastruktura
AdobeStock
Bug.hr